

سیاست‌ها و برنامه‌های افزایش بهره‌وری از دام در کشورهای آسیائی

حسین توکلی

اسنادیاری پژوهشی مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام خراسان

رشد روزافزون جمعیت در جهان، توسعه شهرنشینی و تغییر الگوی مصرف غذا، نیاز بشر را به فراورده‌های دامی از قبیل شیر، گوشت و تخم مرغ روز به روز افزون‌تر نموده و همین امر افزایش بهره‌وری از دام را در جهت تأمین نیاز این فراورده‌ها امری اجتناب ناپذیر نموده است. در این راستا به منظور افزایش بهره‌وری، شناخت منابع موجود و عوامل مؤثر در افزایش تولیدات دامی گامی اولیه محسوب می‌شود. از مهمترین عوامل مؤثر در افزایش بهره‌وری از دام می‌توان به مسائل تغذیه، بهداشت، اصلاح نژاد، مدیریت، وجود صنایع دام می‌توان به مسائل تغذیه، بهداشت، اصلاح نژاد، مدیریت، وجود صنایع وابسته، امکانات حمل و نقل، وجود منابع قابل دسترس و چگونگی بهره‌برداری از آن و بالاخره سیاستها و برنامه‌های دولتی در بخش کشاورزی اشاره نمود.

افزایش بهره‌وری از دام ارائه می‌گردد. بطور مثال در حال حاضر هزینه خوراک دام رقمی بین ۵۰ تا ۷۰ درصد هزینه‌های تولید را تشکیل می‌دهد که این میان‌رأین این هزینه‌ها را به مقدار قابل ملاحظه‌ای از طریق بهبود ضریب تبدیل غذایی، کاهش هزینه‌های حمل و نقل پائین آورده است. در بنگلادش پیشنهاد اختصاص زمینهای بنادر، بزرگراه‌ها و شیب جاده‌ها به کشت گونه‌های علوفه‌ای برای تأمین کمبود مواد خوراکی دام مطرح شده است. تحقیقات در استفاده بیشتر از مواد خشبی و ضایعات و فرآورده‌های جنبی کارخانجات به عنوان خوراک دام با اعمال تیمارهای شیمیائی، فیزیکی و بیولوژیکی در اکثر کشورهای عضو در جریان است. در تایوان و ژاپن علاوه بر بهبود ضریب تبدیل غذایی، برای به حداقل رساندن آلودگی‌های زیست محیطی ناشی از دفع عناصری مثل فسفر، ازت و غیره در فضولات دامی، تحقیقات گسترده‌ای در حال انجام است. به منظور توسعه صنایع خوراک دام، بهبود ارزش غذایی خوراک دام و تعلیف دام‌ها با جیره‌های متوازن اخیراً انجمن تولیدکنندگان خوراک دام در هند به وجود آمده است. دولت اندونزی در جهت حمایت از بخش دام سیاست معافیت و یا کاهش پرداخت مالیات برای واردات خوراک دام را در پیش گرفته است. در ایران میزان تولید خوراک دام در دهه‌های اخیر افزایش چشمگیری پیدا کرده است و درصد کمبود خوراک دام را نسبت به گذشته کاهش داده است. افزایش سطح زیر کشت محصولات زراعی و علوفه‌ای، استفاده بیشتر از محصولات فرعی در تغذیه دام، بهبود نسبی در وضعیت تغذیه دام، توسعه صنایع خوراک دام و سیاست‌های

حمایتی دولت از تولیدات داخلی از جمله عوامل مهم افزایش خوراک دام در کشور بوده است. در مالزی توسعه کشت ذرت به منظور تأمین احتیاجات دامی به عنوان یک راهبرد مدنظر قرار گرفته است. در بین انواع دامها از نظر بهره‌وری، به نگهداری بز در پاکستان از جنبه دوقلو زایی، تولید گوشت و شیر اهمیت زیادی داده می‌شود. برنامه‌های اصلاح نژادی دورگ گیری بین نژاد گاو بومی و استرالیایی در تایلند موفقیت آمیز بوده است و بالاخره افزایش سطح زیر کشت محصولات زراعی و علوفه‌ای، استفاده بیشتر از محصولات فرعی در تغذیه دام، توسعه در صنایع خوراک دام و سیاست‌های حمایتی دولت از تولیدات داخلی از جمله عوامل مهم افزایش خوراک دام و نتیجتاً افزایش تولیدات دامی در ایران محسوب می‌شود.